

הַלְכוֹת דְּבָרִים הַנּוֹתְנִים בְּפִעוּדָה בְּיָמֵי קַעַד

לְכָרָה עַל (לג) הַיָּמִים שֶׁבִּשְׁעֻדָּה; וְיֵשׁ מִחֲמִירֵין עוֹד לְכָרָה עֲלֵיהֶם (לד) בְּכָל פַּעַם, דִּסְחָמָא נִמְלָךְ הוּא בְּכָל פַּעַם. וְהִרְוָצָה לְהַסְתַּלַּק מִן הַסַּפֵּק. יֵשֵׁב (לה) קָדָם נְטִילָה (לו) בְּמָקוֹם סְעוּדָתוֹ (לז) *וְיִכְרָךְ (לח) עַל הַעֵת לְשֹׁתוֹת בַּחוּךְ (ט) [ט] סְעוּדָתוֹ: הִגָּה (לט) *וְהִמְנִיגָה כִּסְבָּרָא תְּרַאשׁוּנָה: ח' עַל יָדָן שְׂבִתוֹךְ

ס הָרָא"ש שם
וּבְחֻשׁוֹת כָּל ד'
וְנִגְהוֹת מִיְּמוֹת פֶּקֶד ד'
מִהֲלָכוֹת בְּרֻחוֹת
ע בְּרֻחוֹת מִב

פאר הייט

דרך לשותותו תמיד לא חשיב כבאים מחמת הסעודה וצריך לברך עליו, ואף מי שרגיל לשותותו תמיד, בטלה דעתו אצל כל אדם, מט"מ ורש"ל ור"ח וט"ז ועמ"א. והעטרת נקנים בסימן קצו כתב משם הגאון מהר"ר פיינש לזן בידי שרף על השלחן בשעת המוציא ואז ברכת המוציא פוטר. ואם לא עשה כן יטבל מעט פת בחוכו, ע"ש. ומיהו בשבת אין צריך לכל זה, דמזהר נפשך אם קדש על המן נפטר בזה כמ"ש ס"ב, ואם קדש על השכר נפטר בקרפה שהכל פשע, כ"ז: (ט) סעודתו. ומ"מ צ"ע אם שטה רביעית אם צריך ברכה כבכנת האר"י וז"ל, או יספיק לאחר שאמר אוכל לברך ויתכנס לפסוק. ואם ימים הסעודה דהיי הטסק ואז פטור מברכה אחרונה, דברכת המזון פוטר הכל. וה"מ על סס של זון טביאין עוד טסקה שקורין קאנ"י² כדי לישב דעתו

מִשְׁנֵה בְּרוּרָה

ברכה לפנינו, אבל מברכה אחרונה לכלי עלמא נשטרין בברכת
המזון: (לג) **המים**. והוא הדין לשאר (לה) **כל המשקין**⁴⁷. ואף-על-
גב דין ששבינן לה בא מחמת הסעודה ונרדק משים חשיבותו
צריך ברכה, ובגמ' יין שאני דסעיד לפא ספי, וגם דבא להמשיך
תארת האכילה, מה שאין כן שאר משקין: (לד) **בכל פעם**,
דסתמא וכו'. ואף לדעה זו, דוקא במים אמרנו דמסתמא נמלה
הוא, שאין אדם שותה מים אלא לצמאו, אבל בשכר ומי-דבש
וכיוצא בזה לא חשיב סתמא נמלה, ובברכה אחת סגי לכלי
עלמא, אף לאקריי' ודומיהו, שאין שותין פי אם לצמאו, דינם
כמו מים לדעה זו (מ"א): (לה) **קדם נטילה**. דלאחר נטילה אין
לו להפסיק בשתיית משקין של רשות. והבדלה דסעיד ד שאני,
משום (לו) דאסור לאכל קדם הבדלה: (לו) **במקום סעודתו**. ולא
(לז) לשנה מקומו, דכשגוי מקום צריך לברך שנית כששותה אחר-
כך, וכמבאר בסימן קע"ח, ואס-פן לא תקן כלום⁴⁸: (לז) **ויברך**
תה רביעית לא ייעיל כלום בתקינו, (לח) **דיפנס בספק ברכה**
אין שכיח לסעודה מכין ששתה קדם נטילה. (לט) **אכן אם יש**
נורא נפשות רבות שיברך על הכוס יפטר גם את המשקין ששתה
א"כ שיברך על המשקה ויתכנן לפטור: (לט) **והמנהג בסבבא**
ברים הבאים מחמת הסעודה⁴⁹. וילגנן יין-שנך, (מא) **יש אחרונים**
מחמת צמאין האכילה כשאר משקין, אבל המגן-אברהם כתב
מאכל וחשיב גם זה מחמת הסעודה⁵⁰. [והוא הדין בפרות הבאים
ח או אוגערקע'ס מלוחים⁵¹ וכיוצא בזה, ולא דמי לשאר פרות
פדיות. ובאמת ה"ה ראוי לנהג בזה כצצת המוסר לענין שאר
שישגה בתוך הסעודה] מפני (מב) **שיש דעות בזה**, אלא שהעולם

שַׁעַר הַצִּיּוֹן

(לה) מגן־אברהם בסעיף־קס"ז יג ומאמר־מרכזי ונתן־שלום ונתן־גבורים, ודלא כט"ז: (לו) מאמר־מרכזי: (לז) מגן־אברהם: (לא) עין במגן־אברהם דחילא שטתא דברעות האלו, ודלדעה ראשונה דאין צריך לברר על המשקין שבתוך הסעודה, אסורן הכהנה הראשונה שמקבר על המשקין ששונה לפני הסעודה אינו בא לפטר המשקין שבתוך הסעודה [דבלאו הכי פטור מלקבר עליהן]. אסורן כמילא אין שכינים כלל להסעודה וצריך ברכה אחרונה עליהן: (לב) מסוף דברי המגן־אברהם בסעיף־קס"ז יד ודבריו בסעיף־קס"ט ט מצרביין בזה מאד להמעיין במגן־אברהם ובמחצית השקל, ואולי יש טעות סופר בדבריו: (למ) מגן־אברהם בשם ר"מ מניץ: (לנ) רש"ל וזמ"מ ולחם־חמדות ולבשר וט"ז בסעיף־קס"ז י' ואלוהי רבה בסוף סימן קע"ז: (מו) וזהו המגן־אברהם חלק בזה גופא, דאם רוצה לשחלות היי"ש בתחלת אכילתו דמינו לאחר ברכת 'סווצאי', צריך ברכה, משום דאז אינו בא לעורר פאנת המאכל כל־כח, דבלאו הכי רגיל לשחלות בכל יום בפאר לחזק העלב, אבל בנשמת־אדם קרב דזה מליז בשבע האדם, וכן בס"ז סוף סימן קע"ז משמע גמורן דאף בתחלת האכילה בא לעורר פאנת המאכל, וכן סתם בתייארם דאף בתחלה אין לברר: (מג) תייראם. ולאוודא פשוט דהוא הדין וזת מליז דגם הוא בא לעורר פאנת האכילה, כפי מה שהובא בהקדמה: (מד) הגר"ז בסידורו ותייראם ונתן־גבורים גסורן השתיק דברי המגן־אברהם להלכה וחזק בין בתוך הסעודה לבתחלת הסעודה, אף פבר פסקנו דזה מליז לפי טבע האדם: (מה) דאלו האחרונים שהעתיקתי לעיל, רש"ל ובלבד וסיעתיהו, פלחו לא סבירא לחי האי סבירא דמפני שהוא בא לעורר פאנת האכילה לא יצרך ברכה, בדאמת הראיה שמבא המגן־אברהם מהטור כבר דחו האחרונים דהוא רק לענין לפטר מה ששטה קדם המון מקברא אחרונה, דנחשב בבא בתוך הסעודה, אבל אין אינה דחשיב זה בבא ממדת הסעודה, ואולי הני כמו פרות, וגם הראיה ברש"י אין ראיא כל־כח [נאין באן מקום להאריך], ולא נשאר לו אלא המקדשי וחוספות, וליקטת זה נמצא בהרא"ה שהביאו המגן־אברהם, וכן מצאנו בחזושי 'השקיע' פרק מא, ויש מקוץ דביבאירא תאמין וענכין, שכתב בפירושו לדיןא כדעת הנכ"ה, עין שם, ונמצא דהוא ספקא דרבנא, ואף שספק ברכות להלכה, ומסתמא וזו טעם הפנהא, מכל מקום הרוצה להסתמך מן חפסי תעשה פנצת המוכבר לענין משקין או שיעט צוקע"ר ויפטר ויברך. וכל העמקתי העצות שכתב במצב היטב, שפסקתי עליהם כמה מאחרונים [להלן על השלחן ויחא דעתו עליהם אינו מועיל, כמו בפירות לקמן בסוף סימן קע"ז במגן־אברהם, ולקבל פת ביי"ש אינו מועיל רק לאוהה חתיקה, אם לא שייטבל בתחנה ובסוף, כמו בפירות בקע"ז]:

תרגום: 1 חמד (מלכה מידבש), 2 כפה, 3 'שוש' (שרש מרוח) הממתיק את המשקה, 4 לימונים כבושים, 5 טלפונים כבושים, 6 סכר.

שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה

כִּדְאֶפְרִים, ע"ש: [ט] סַעֲדָתוֹ, עֲבָדָיו. וְעַן בְּרִי' שֶׁהָיוּ הָיוּ נִסְתָּא מְשִׁישׁ רַבֵּן
כִּדְאֶפְרִין מִסְפֵּר וְגו' וּמִצָּדָה, וְהוּא זֶל הָיוּ נִסְתָּא הַתְּקַמְתִּים מִכְּבִי מִהֲרִישׁוֹ כְּנו שֶׁל
מִהֲרִישׁוֹ וְלִהְיֶה בְּשֵׁעִי הַמְּקוֹת קְרִישֵׁת עֵקֶב כְּתוּב עֵס בְּשֵׁם הַקָּדוֹי זֶל שִׁיטְהֵה פִּתּוֹת
מִרְכִּיבֵיחַ וְיִחְדָּן בְּתַחֲלָה וְלֹא בְּסוֹף. וּמִהֲרִישׁוֹ כֶּסֶם שֶׁפָּעַם אֶחָת שָׁקָה זְכִיבֵית וְהִאֲבִיר
הַקָּדוֹי זֶל מִכְּבִי' עֲלָה בְּרַךְ בְּרִיקָה וְתַחֲסִידָתוֹ, נִכְיִד. וְהָיוּ כְּמִשָּׁר מִהֲרִישׁוֹ כְּהִמְיִי
אֲבִיר פִּוֶּט־ שֶׁתֵּת בְּרִיקָה, וְאֲבִיר זֶן שֶׁלְּפָנֵי מִחְזֵן, ע"ש:

ועמ"א. משקה שקורין מע"ד א"צ פרקה, דגם הוא בכלל ישינה לאכילה ו
אחרונה, ע"כ לשהה פחות מרביעית לפני הסעודה ובנה יספיק מן חספס.
שתה רביעית, בגוף הסעודות גדולות ששותין לפני חפזו, יש לחזר שלא יצא
ועין מ"א קט"ז ובד"אחר. מה שנהגין בסעודות גדולות שלאחר שמברכין

בְּאוֹר הַלֵּכָה

על-כּל-פּנים על חַפּת, מִבְּרֶךְ עֲלֵיו 'הַמְצִיא' וְהַמְשִׁקָּה הוּא טָפַל לַחֲסֵת, וְאִם הוּא אֵיכֶל בַּקֹּמֶט פֶּת כְּדִי שֶׁלֹּא יוֹרֵק לוֹ הַמְשָׁקִין אֲלֵבָּא בְּרִינָא בְּלִבְדּוּ, אֲנִי אֲדַבְּבָא, הַמְשָׁקִין עֶקֶר וְהַפֶּת טָפַל, וְהִנֵּה רָאוּי לְהַפְסֵד לְגַמְרֵי בְּדִרְבַּת הַמְשָׁקִין, אֲלֵא מִשּׁוּם שְׂאוֹכֵל לִפְתַּת תַּחֲלָה קָדָם לְהַעֲקֵר, וְעַל-כֵּן מִבְּרֶךְ עַל הַפֶּת הַטָּפַל 'שֶׁהֵחָל', וְקָאֵי הִבְרַחָה עַל הַפֶּת וְעַל הַמְשָׁקִין וְכֵן הוּא בִּתְּנָה הַמְגִן-אֲבִרְהֵם בְּסִיעֵי-קֶטֶן יב לְאֹרֶה, וְכֵן מִתְבָּאֵר בְּשִׁלְטֵן-עִירוֹךְ הַגִּי'וֹ, וְדָלָא כְּמַחֲצִית הַשָּׁקֶל. וְהִנֵּה הָאֲכָזִי-הַעִירוֹ תִּלְהֵה לֵה דְבָרֵי הַמְגִן-אֲבִרְהֵם זֶה בְּדִבְרֵי שְׁבִטִים קִטּוּ סִיעֵי-קֶטֶן א, וְלַעֲנִיָּה דַּעֲתִי זֶה אִינוּ, דְּפֶה הוּא טָפַל זָמֹר, שֶׁהַפֶּת אִינוּ בַּקֹּמֶט תּוֹעֲלֵת לְהַטִּים שֶׁלֹּא יִזְכָּקוּ מִזֶּה שְׂאוֹן כֵּן הִסָּם, וְהִי דַּעֲתֵי עֶקֶר שִׁיחָהּ יָכוֹל לִפְסֹד הַמַּאֲכִלִים, עַל-כֵּל-פְּנִים טָפַל לֹא חָרִי לְהַסְסִיד בְּרַחֲתֵי הַמַּאֲכִלִים וְלִבְרֶךְ 'שֶׁהֵחָל', וְלִפְסִיכָה לֹא מִסְתַּפֵּק בּוֹה הַמְגִן-אֲבִרְהֵם שֶׁם בּוֹה, עֵינִי שָׁם: * וְיִבְרָךְ דַּעַת לְשִׁתָּה וְכוּ'. וְדָלָא אִם הוּא מִתְבָּאֵר בְּמַחֲצֵה עַל-כֵּל-פְּנִים מִהִמִּים שְׂוֹתָה, אֲבָל אִם אִינוּ מִתְבָּאֵר כָּל אֵין כְּדִאי לְבָרֶךְ עֲלֵיהֶן⁽⁴⁴⁾, עֵינִי בְּסִימִן דֵּר סִיעֵי ז וּבִפְתָּה שִׁתְּכֻנּוּ שֶׁם: * וְהַמְתַּרְכָּה וְכוּ'. וְאִם יֵשׁ לוֹ חֵין, טוֹב שִׁפְטֵר אוֹתָם עַל-יְדֵי שִׁיבְרָה עַל חֵין בְּתוֹךְ הַפְּסֻדָּה, שְׂפוּטֵר שֶׁל הַמְשָׁקִין וְכוּ': [א:]

וכו'. וכתבו האחרונים, דזהו לשמות פחות מרכישת, דאם אחרונה על המשקן האלו³⁹, דאפשר דאין ברכת-דמיון בטרחתו, לו בוס שכל לברך עליו ברכת-המזון אין צריך לזהר בזה, דברכת קדם נטילה דים: (לח) על דעת וכו'. א' ש'ב'קש (מ) לאחר שא' הראשונה. והשעם גדלעיל: לפי שאין אכילה בלא שתייה⁴⁰, והיו שכתבו דצריך ברכה בחוץ הסעודה, משום שאין שוחין אותה (מג) דבתוך הסעודה אין צריך ברכה, משום דאז בא לעורר תאנות לחמשיף תאנות האכילה. (מג) כגון לימנ"ש מלוחים⁴¹ או דית מ' שבתוך הסעודה שצריך ברכה⁴², וכן העתיקו (מג) איזה אחרונה משקין ודיברך על מעט מהיין שרף קדם נטילה על דעת לפטר מה

הלכות דברים הנוהגים בפעודה סימן קעד קעה

ביאורים ומוספים

סימן קעה

דיני ברכת 'הטוב והמטיב' על היין

[משנ"ב ס"ק א]

ואחר-כך הביאו לו עוד יין, אפילו הוא קומין אחר, אפילו קבי נפטר בקרקע ראשונה, וצנן לעיל בסימן קעד סעיף ה'.

(1) ושם כתב השו"ע, שכל מה ששותה אדם בתוך הסעודה די לו בברכה אחת, אלא אם כן לא היתה דעתו בשעת הברכה לשותות אלא אותה הכוס ונמלך לשותות כוס נוספת [וראה מה שכתב עוד שם].

[משנ"ב ס"ק ב]

ומקורו אותה בשם ומלכות⁽²⁾.

(2) ומי שחושש שחסר לו אחר מן התנאים המפורטים בהמשך הסימן הנצרכים כדי להתחייב בברכה זו, כתב הכף החיים (ס"ק יא) שיביא בתחילת הסעודה את כל היינות שרוצה לשותות ויניחם על השולחן, ויברך 'בורא פרי הגפן' על היין הטוב, ואז ממילא שוב אינו יכול לברך 'הטוב והמטיב' על היין הגרוע ממנו.

[משנ"ב ס"ק לט]

אם רגיל בענין זה, הוא בכלל טפל להאכל⁽⁴⁵⁾ וכו', על קצט צוקע"ר לפטר את הקאנו"ע⁽⁴⁶⁾.

(45) והטעם שצריך שיהיה רגיל בכך, ראה לקמן (סי' ריב ס"ק ד) שאין העיקר פוטר את הטפל אלא ברגיל לאוכלו עם העיקר, או שהיתה דעתו עליו בשעה שבירך על העיקר. ובדברי השע"צ (ס"ק מז) לגבי השותה י"ש לאחר דגים, ביאר הגר"ח"פ שייברג (חדושי בתרא) שצריך שיהיה רגיל בכך כיון שעל ידי כך דעתו לזה ונעשה טפל.

(46) ואף על פי שכתב בביה"ל לעיל (סי' ד"ה יין) שהסוכר טפל לקפה ואין צורך לברך עליו, ביאר הגר"שז אויערבך (צהר תש"ס עמ' רטו) שבזמננו המושג הוא שיאכל את הסוכר בפני עצמו, ולא כשהוא בא יחד עם הקפה, ובאופן זה טעון ברכה [וראה שש"כ פ"מ הע' רלא במה שכתב הגר"שז אויערבך לבאר באופן אחר].

[משנ"ב ס"ק מב]

שמה לא יצטרך להפסיק מלאכל ויבוא לידי סכנה⁽⁴⁷⁾.

(47) ומטעם זה, דעת הגר"שז אויערבך (משנ"ב ביצהק יקרא סי' קע ס"ק א) שאין לשוחח עם אדם באמצע אכילתו, לפי שגורם לו לענות ולהסתכן.

הַמִּזְוִן כֹּל אֶחָד וְאֶחָד מִבְּרֵךְ לַעֲצָמוֹ (מ) אֶפְלוּ הַסִּבּוֹ יִחַד: הֵגָה חָלָא יְכוּלִין (מא) לַעֲנוֹת אִמֵּי (סיד)
(מב) מִשּׁוּם דְּחִשְׁיָנָן שְׁמָא יִתְרִים קָהָ לְוֶשֶׁט: הֵגָה (מג) וְנִשְׁ אֲוִמֵּרִים דָּאָם אֲמֵר לְהֵם 'סְבָרִי רְבוּתִי', וְיִשְׁמְעוּ וְיִכְנֻנוּ
לְבָרְכָה חָלָא יֵאָכְלוּ אֲזֵ וְנַעֲנוּ אִמֵּן, (מד) אֶחָד מִבְּרֵךְ (י) לְכֵלֵם, *וְכֵן נִוְרָגִין (נהגת מיי" ס"ז מהלכות ברכות ומידתי ס"פ כיצד
מברכין וטור בשם רש"י. (מה) וְיֵאָמֵר 'סְבָרִי רְבוּתִי', וְזֶה לִמְרָ, סוֹבְרִים אִתֵּם לְעֵאת בְּבָרְכָה זו, וְלֹא יֵאָמֵר 'בְּרִשּׁוֹת
רְבוּתִי', וְכֵן (מו) כֹּל מְקוֹם שֶׁמִּבְּרָכִין עַל חֵזֶן מִשּׁוּם בְּרַכַּת חֵזֶן שְׁבַתוֹךְ הַסְּעוּדָה (מז) אֵין אֲוִמֵּרִים 'בְּרִשּׁוֹת' אֲלֵא
'סְבָרִי' מִשּׁוּם שֶׁנִּחְבָּאָר (ובית יוסף סימן קפ"ז בשם שבליהאלט):

א "הביאנו להם (א) יין אחר אינו מברך 'פורא פרי הגפן', אבל מברך עליו (ב) 'הטוב (א) [והמטיב]': הגה א קרבות נ"ט

שֶׁל אֶדָם מִפְּאֲרָלִי, אֵין לִבְךָ עַל אוֹתָם הַפְּאֲרָנִי, תִּשְׁוֹבֶת נִגְוֹת וְנָדִים קָלָל א
 ס' אִי-בִּג, ע"ש. קָטָב בִּשְׁנֵי: הָאֻנְסִי² שְׁאוּלָּכִים אַחֵר הַסְּעִינָה לְמִסָּק
 הַשְׁתִּיָּה הִר כְּמוֹ צִוּוֹ וְזִית וּבִרְכַּת הַיָּין פִּוֶּטְרָתָה, ע"ל. וְכַתָּב הַמֵּא: וְגִיל
 וְכִשְׁאֹר מִשְׁקָא, חֲדָן הַסְּעִינָה בִּרְכַּת הַלֶּחֶם מוֹטְרָתָן, וְהַמְּשִׁינָה שֶׁפֶל לֶחֶם וְהָאֻנְסִי³ לְמִשְׁקָה: (י) לְכָלֵם:
 בֵּין בִּרְכַּת הַשְּׁתִּיָּה, ע"ש. י' סָסוּ עֵינֵי: וְזִית וּבִרְכַּת הַיָּין פִּוֶּטְרָתָה, ע"ל. וְכַתָּב הַמֵּא: וְגִיל

(ח) והמטיב. פתח מהרי"ל: "א ש'אין מברכין הטוב והמטיב בליל פסח שלא להרפות בכוחות, עכ"ל. וכתב המ"א: ונ"ל שלא ישתה מב' מיניו, אבל אם הביא לו

נהגו להקל, ויש להם על מה לסמוך. וכל זה בתוך הסעודה, אבל אם שותה את היין שרץ אחר סעודתו, דאז בודאי דעתו רק לעכל המזון, לבלי עלמא צריך ברכה [אחרת]; מכל מקום נראה לי דאם אכל מאכל שמן ולקח (מי) מצט יין שרץ להפיג השמנונית שביטוי, אם רגיל בענין זה, (מו) הוא בכלל טפל להאכל⁴⁵, ועל-כן אף אם הוא אחר גמר סעודתו אין צריך לברכה. כתב החיידאנס, דאם שותה אחר גמר סעודתו קאפיעי, הוא רק כדי לעכל המזון

מקרה, ונכון שיבאר מתחלה על מצע צרקע"י לפטר אה הקאנ"ו⁴⁶). וכל זה שיהי רק לענין חל, (מח) אכל בשפת יו"ט ט"וב (מח) בשפת"י אין שיהי כל זה, וזהו בודאי כבר קדש על הכוס, וממה'נפשה אם קדש על היין הלא פוטר כל המשקין ונכאפן המבאר לעיל בסעיף קטן ו, ואם קדש על השכר וכיוצא בזה, הלא מברך 'שהכל' וממילא נפטר גם זה: ח (מ) אפילו הסבו יחד. רוצה לומר: ולא כמו דאמרינן בעלמא [קס"ז סעיף יא] דאם הסבו יחד אחד מוציא בלם, וצדיק טפי משום "כרב"עם הדחת מלך", אכל בברכה שבתוך הסעודה לא יעשו כן: (מא) לענות אמן. ואף דקומא לן בכל מקום דשומע בעונה, וצניח אמן אינו מצבב כלל לענין לצאת בהברכה, חלשינן שמה יענו אמן ויפסקו [רא"ש וטור]: (מב) משום דחלשינן וכו'. הינו משום דעוסקין אז באכילה ואין בית'הכליעה פנוי. ומבאר בפוסקים, הדיעה זו (נ) אף אם יצאו מלאכל ויכינו עצמם לשמע הברכה ולענות אמן גספן לא מהני, דמכל מקום חלשינן שמה לא יזהרו להפסיק מלאכל ויבאו ליד סנה"א⁴⁷ [פרישה]: (מג) ויש אומרים וכו'. דהם סבירא להו הטעם דאין אחד יכול להוציא חבירו בברכת היין שבתוך הסעודה, משום דטורידים הם לאכל ולא יתנו לב לכוון לשמע ולצאת, ולכן אם אמר מקום שיבאר: 'סברי מור', ומעיתים קלן לאכל ויכינו לבם להברכה, שפיר דמי, וגם משום סנה' סבירא להו דאין כאן בין שפסקו מלאכל: (מד) אחד מברך לכלם. והצריכין שישמעו בלם תכף מהפוס ולא יפסיקו בין ברכה להשתתה [מ"א]: (מה) ויאמר 'סברי רבותי'. רוצה לומר: בברכה שבתוך הסעודה כשאתד מברך ומוציא בלם, לא יאמר 'ברשות רבותי' [דלשון זה אינו אלא נטילת רשות לבדן], אלא 'סברי רבותי', דהינו שפסקו מלאכל ויתנו לב לשמע הברכה ולצאת, כפ"ל: (מו) כל מקום וכו'. רוצה לומר, כשאתד מוציא חבירו, כמו קדוש והבדלה וכהאי גוונא. ובחפה וברית'מילה (נא) שאין נוהגין לומר 'סברי' כלל, הוא (נב) משום דרק במקום שצריך נטילת רשות אומרים על היין 'סברי' במקום רשות, אכל בחפה ומילה (נג) שאין נטילין רשות (נד) אין לומר 'סברי' כלל: (מז) אין אומרים 'ברשות'. פרוש, אף דהנה ראוי לומר יותר 'ברשות' שהוא נטילת רשות מהמסבין שחפצים בו שיוציא אותם בברכתו, אלא משום ברכת היין שבתוך הסעודה דמכרח לומר 'סברי' כדי שיפסיקו מלאכל, (נה) נהגו לומר לשון זה בכל מקום שמברכין להוציא אחרים:

א (א) יין אחר. ורצה לומר, שמתחלה ברח על יין שבתוך המזון, ואחר-כך הביאו לו עוד יין, אפילו הוא ממין אחר, אפילו הכי נאסר בברכה ראשונה. וענין לעיל בסימן קעד סעיף ה' (ב) 'הטוב והמטיב'. ומבאר אותה בשם ומלכותו. והיא הודאה על רבוי דין שנזדמן לו ויעוד

(מ) ואפשר דמה שרגילין לקח מעט מ"ש אחר שאוכלין דגים או דג מלוח הוא גס"ן בכלל טפל אם הוא גריל בכף ופטור לכלי עלקמא: (מז) עין לקמן בספ"ק ר"ב: (מח) מגן אברהם: (מט) דבליה הלא יכול לקבץ על הפת: (נ) ולענין דקבד, מסתימת השלחן שררף משמע דאינו מעבב, וכן הרמב"ם וכל הפוסקים סתמו בזה: אכן בתוספות ברכות כ"ג, דבדר המתחיל הואיל, משמע שם בדברי ר' אלקנן דלעמבא הוא, וכן משמע בהדושי הרא"ה להר"ף: (נא) מגן אברהם: (נב) מגן אברהם, ופרש דכרו נראה דהני משום דהקם הפעל-גרות ובעל הנהגה מכבדים אותו: (נג) ואפשר דמהי טעמא אין אוקרים סכרי' על כוס בפרת הפזון, דרשות אין צריך לטל בין שטל רשות מקום שהתחיל לברך, ולכן אין לוטר עשה גם יסכרי': ואף דהלבוש הציצית לוטר, עין שם, האלהי רבה כתב שאין שטין בן. ומכל טעם טוב שהמכרף על הכוס יצאין סכרף עד שיגמרו הכל "וראו את ה'" וגו' שטוהצין לוטר, עין האלהי רבה: (נד) דהנהגה רבה וקשה עלי מדברי השפ"ל לט, ומענין שם יראה דלפי טעם תרסי' שהעתיק תחלת דברי השפ"ל לטקט בשם רב האי גאון, דברי האלהי רבה: וכן, וסוף דברי השפ"ל לטקט שהביא האלהי רבה על-פרשט שטיה אחרת היא, עין שם: (נז) עין דברי השפ"ל לטקט בשם פתח ראשונים עוד טעמים להנהגה:

תרגומים: 1 קפה. 2 מין צמח הנקרא 'שבת'. 3 ספר.

